

ИСТОКИ АНТИСЕМИТИЗМА

Со времен Лавана-арамейца, Амана и Ахашвероша и вплоть до наших дней мы страдаем от антисемитов всех мастей, которые пытаются причинить нам вред. Почему они нас ненавидят? И как на все реагировать?

Еврейское озарение

Знакомство с учением Ребе

ВАЕЦЕ

Берешит

לעילוי נשמת אמנו וזקנתנו
האשה החשובה מצויינת במדותיה
בעלת מסירות נפש

מת דבורה ע"ה גרינברג

בת הרה"ח ר' אהרון מענדל

נפטרה אור ליום ג' - כ"א מנחם אב תשפ"ג

В память о нашей маме и бабушке

Дворе Гринберг

Дочери раввина Аарона Мендела Хазана

*Она жертвовала собой ради еврейства
Покинула этот мир 21 менахем ава 5783*

For sponsorship opportunities, email jewishinsights@shluchim.org

Published and Copyright 2022 by

Shluchim Office International

816 Eastern Parkway, Brooklyn, NY 11213

718.221.0500

5784 - 2023

Founded in 2008 in memory of Rabbi Gabi and Rivky Holtzberg OB"М
Shluchim of the Rebbe to Mumbai India

А. Лаван – первый антисемит

Первоисточник 1 Берешит, 30:25-28

И было, после того как Рахель родила Йосефа, сказал Яаков Лавану: отпусти меня, и пойду я в место свое и в страну свою. Отдай жен моих и детей моих, за которых я служил тебе, и я пойду; ибо ты знаешь службу мою, какую я служил тебе. И сказал ему Лаван: о, если бы я нашел милость в очах твоих! Гадал я, что Г-сподь благословил меня ради тебя. И сказал: назначь себе плату от меня, и я дам.

וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל לָבָן שְׁלַחֲנִי
וְאֶלְכָה אֶל מְקוֹמִי וְלֵאדָרְצִי.
תְּנֵה אֶת נְשֵׁי וְאֶת יְלָדֵי אֲשֶׁר
עֲבַדְתִּי אִתָּךְ בָּהֶן וְאֶלְכָה כִּי
אִתָּךְ יָדַעְתָּ אֶת עֲבַדְתִּי אֲשֶׁר
עֲבַדְתִּיךָ.

וַיֹּאמֶר אֵלָיו לָבָן אִם נָא מְצָאתִי
חַן בְּעֵינַיִךְ נַחֲשֵׁתִי וַיְבָרַכְנִי ה'
בְּגִלְגָּלָה. וַיֹּאמֶר נִקְבָה שְׂכָרְךָ
עָלַי וְאֶתְנָה.

Первоисточник 2 Берешит, 30:43

И разбогател этот человек чрезвычайно; и было у него много мелкого скота и рабынь, и рабов, и верблюдов, и ослов.

וַיִּפְרֹץ הָאִישׁ מְאֹד מְאֹד וַיְהִי
לוֹ צֹאן רְבוֹת וּשְׂפָחוֹת וְעַבְדִּים
וּגְמֻלִים וַחֲמֹרִים.

Первоисточник 3 Берешит, 31:1-2

И услышал он слова сынов Лавана, говоривших: забрал Яаков все, что у отца нашего, и из того, что у отца нашего, составил он все это богатство. И увидел Яаков лицо Лавана, и вот, он не таков к нему, как вчера и третьего дня.

וַיִּשְׁמַע אֶת דְּבָרֵי בְנֵי לָבָן
לֵאמֹר לָקַח יַעֲקֹב אֶת כָּל אֲשֶׁר
לְאָבִינוּ וּמֵאֲשֶׁר לְאָבִינוּ עָשָׂה
אֶת כָּל הַכְּבֹד הַזֶּה. וַיֵּרָא יַעֲקֹב
אֶת פְּנֵי לָבָן וְהָיָה אֵינָנו עִמּוֹ
כַּתְּמוֹל שְׁלֹשִׁים.

Б. Причина возникновения антисемитизма

Первоисточник 4 Трактаат Мегила, 14а

С кем можно сравнить Ахашвероша и Амана? Они подобны двум людям, у одного из которых посреди поля холм, а у другого на поле расщелина. Хозяин расщелины сказал: «Кто отдаст мне этот холм? Я готов за него заплатить». Хозяин холма сказал: «Кто отдаст мне эту расщелину за деньги?» Позже они случайно встретились. Хозяин расщелины сказал хозяину холма: «Продай мне свой холм». Хозяин холма ответил ему: «Возьми его даром».

מִשָּׁל דְּאַחַשְׁוֵרוֹשׁ וְהָמָן לְמָה
הִדְבֵּר דּוֹמָה? לְשָׁנֵי בְּנֵי אָדָם,
לְאַחַד הָיָה לוֹ תֵּל בְּתוֹךְ שְׂדֵהוּ,
וְלְאַחַד הָיָה לוֹ חֲרִיץ בְּתוֹךְ
שְׂדֵהוּ. בְּעַל חֲרִיץ אָמַר: מִי
יִתֵּן לִי תֵּל זֶה בְּדָמִים? בְּעַל
הַתֵּל אָמַר מִי יִתֵּן לִי חֲרִיץ זֶה
בְּדָמִים? לְיָמִים נִדְּוִגּוּ זֶה אַצֵּל
זֶה, אָמַר לוֹ בְּעַל חֲרִיץ לְבַעַל
הַתֵּל: מְכַר לִי תֵּלְךָ. אָמַר לוֹ
טוֹל אוֹתָהּ בְּחִנָּם וְהִלְוִיאִי.

Ребе

Существование евреев его раздражало

«...у одного из которых посреди поля был холм:»

“לאחד היה לו תל בתוך שדהו”:

Сам факт существования евреев в этом мире для антисемита – как «холм в поле». Ему все равно, что из себя представляет холм, обладает ли он особыми свойствами, скрывает ли себе золото или серебро или представляет собой просто нагромождение земли. Его беспокоит само существование «холма», стоящего на его «поле» – что тут делает еврей?! Согласно Мидрашу, Эсав сказал Якову: «Что ты делаешь в этом мире?!» Эсава не заботило благословение Ицхака, само существование еврея – «холм на его поле». Его ненависть к холму исходит не из неудобства, а из того, что это его поле, а холм – посторонний на нем объект.

עצם העובדה שישנה מציאות של יהודי בעולם היא אצלו כמו "תל בתוך שדהו". - לא מעניין אותו מהי מציאותו של ה"תל", אם יש לו תכונה מיוחדת, זהב או כסף, או שאינו אלא עפר, כי אם, שישנה מציאות דבר שתופס מקום, והיכן - בעולם שחושב שהוא שלו - "שדהו", וכיון שזוהי "שדהו" - מה עושה שם מציאותו של יהודי?!... ובלשון המדרש⁹ בנוגע ליעקב ועשו, שעשו טוען ליעקב: מה אתה עושה בעולם הזה?!... - לא אכפת לו מברכות יצחק וכיוצא בזה; עצם מציאותו של היהודי נחשבת אצלו כמו "תל" בשדהו, ולא בגלל שה"תל" מפריע לנוחיות שלו, אלא אך ורק בגלל שזוהי "שדהו", ובה נמצא "תל" שהוא דבר זר.

9 ראה יל"ש (רמז קיא) ופרש"י תולדות כה, כב. סדר אליהו זוטא פי"ט. תנחומא תרומה ט (ותנחומא באבער שם ז).

И с этим ничего нельзя сделать. Даже если еврей поступится всем, отдаст все свои деньги и станет ему «рабом», – до тех пор, пока он существует, этот антисемит будет хотеть его уничтожить. Само существование еврея сводит его с ума.

Еврей может думать, что если он не будет возлагать тфилин, будет открывать свой магазин в Шабат, а закрывать его в воскресенье, будет говорить на нееврейском языке, одеваться не по-еврейски, вести себя, как он, и посещать его застолья – антисемит станет его другом. Это ошибка. До тех пор, пока еврей существует, антисемит не сможет обрести покой.

Пустые чувства

«...у другого на поле расщелина».

Антисемит чувствует, что у него «расщелина», пустота. Мудрецы учат, что когда мы получили Тору на горе Синай, «ненависть – ивр. сина – сошла в мир». С тех пор как еврейский народ обрел Тору, те, кто ее не получил, чувствуют «расщелину», пустоту.

У неевреев была возможность получить Тору, но они ее отвергли. Мудрецы учили, что «Б-г предлагал Тору каждому народу, но они этого не хотели». То, чего они не хотели, – это рамки, а другая сторона Торы – это то, чего они хотят прямо сейчас.

ועל זה אין שום עצה: גם אם היהודי יוותר על כל עניניו ויתן לו את כל רכושו, וייהפך להיות לו "עבד כנעני" - הנה כל זמן שלא יתבטל ממציאותו, "ביהודים לאבדם", הנה עצם מציאותו של היהודי מנקרת את עיניו!...

גם אם יהודי חושב שאם יסיר את התפילין רחמנא לצלן, יפתח את חנותו בשבת ויסגרנה ביום ראשון, ידבר בלשונו של הגוי, יתלבש ויתנהג כמותו, וייהנה מסעודתו של אותו רשע, אזי יהיה הגוי ידיד שלו - אין האמת כן; כל זמן שקיימת מציאותו של היהודי, לא יכול הגוי להיות רגוע!

ולאחד היה לו חריץ בתוך שדהו":

הגוי מרגיש שיש אצלו "חריץ" - חלל ריק. ובלשון חז"ל¹⁰ בנוגע ל"הר סיני", "שירדה שנאה לאומות העולם עליו", "שלא קבלו בו תורה"; מאז שבני ישראל קיבלו את התורה, "תורת חיים", מרגיש הגוי שאצלו יש "חריץ" - חלל ריק.

אמנם הייתה להם אפשרות לקבל את התורה, אלא שלא רצו בכך, כמאמר רבותינו זכרונם לברכה¹¹ "החזירה הקב"ה על כל אומה ולשון ולא קבלוה", אבל אף-על-פי-כן, מה שאינם רוצים - הרי זה בנוגע להגבלות שבזה, ואילו את הטוב שבזה - היו רוצים עכשיו.

(10) שבת פט, סע"א ובפרש"י.
(11) ע"ז ב, סע"ב.

У антисемита есть возможность совладать с ощущением пустоты через поднятие себя на более высокий уровень. Но он сразу отвергает ее, так как не желает соблюдать заповедитипа «не убивай». Все началось уже во время дарования Торы. Когда Б-г предложил Тору потомкам Эсава и Ишмаэля, они спросили о ее содержании. Услышав, что Тора запрещает убивать, прелюбодействовать, красть, народы один за другим отказывались от нее.

Итак, у антисемита есть и иной способ справиться с пустотой: «пусть не будет ни у меня, ни у тебя» Ощущение пустоты является следствием зависти к наличию блага у ближнего, которого нет у тебя самого. Если исчезнет еврейский народ, а значит и Тора, то антисемит не почувствует недостатка ни в чем, потому что в мире вокруг не будет ничего особенного, чего нет у него.

Два типа антисемитов («холм» и «расщелина») родственны друг другу. Существование еврея – словно «холм» в поле в глазах антисемита, который чувствует пустоту.

יש לו אמנם דרך למנוע את רגש הריקנות - על ידי זה שיתעלה למעמד ומצב נעלה יותר מכמו שהוא עתה, אבל, הוא שולל מלכתחילה דרך זו, כיון שאין רצונו בכך; אין רצונו לקיים את הציווי "לא תרצח". וכבר היה לעולמים בשעת מתן תורה, כמסופר במדרשי חז"ל¹² שכאשר פנו לבני עשו ובני ישמעאל ונתנו להם אפשרות לקבל את התורה, שאלו, מה כתוב בה, הנה "לא תרצח" - לא רוצה זה לקבל, "לא תנאף" - לא רוצה השני לקבל, ו"לא תגנוב" - לא רוצה השלישי לקבל.

ובכן, יש לו דרך אחרת למנוע את רגש הריקנות: "גם¹³ לי גם לך לא יהיה!" כל המושג של "חריץ", חלל ריק, שייך רק כאשר ישנו מישהו שיש לו דבר חיובי, ואילו אצלו חסר הדבר; אבל כאשר יאבדו היהודים, "ביהודים לאבדם", ובמילא תתבטל המציאות של ענין התורה בעולם, כיון שהתורה תחזור למקומה, והעולם יישאר ללא תורה רחמנא לצלן - אזי לא יחסר לו מאומה, כיון שאף אחד אין לו דבר מיוחד!

ושני הענינים-הסוגים הללו ("לאחד היה לו תל בתוך שדהו ולאחד היה לו חריץ בתוך שדהו") שייכים זה לזה - כי, הסיבה לכך שמציאותו של יהודי נחשבת בעיני הגוי כ"תל בתוך שדהו", היא, בגלל שמרגיש שאצלו יש חלל ריק - "חריץ בתוך שדהו".

Так или иначе, это две стороны одной медали. С физической точки зрения антисемит заявляет, что он не может вынести физического существования еврея. Но антисемит чувствует пустоту и с духовной точки зрения – ему не дает покоя еврейская душа, из-за которой Б-г сошел на гору Синай и дал еврейскому народу Тору.

Нет никакой причины

В этом заключается смысл талмудического сравнения Ахашвероша и Амана, уподобленных «двум людям, у одного из которых посреди поля холм, а у другого на поле расщелина».

Если осмыслить данный фрагмент, то можно заключить, что все это случилось потому, что Аман, позавидовав Мордехая, подкупил Ахашвероша «десятью тысячами сребренников». А поскольку царь был глуп, он допустил это, не приняв всерьез предостережения Эстер о том, что «враг не стоит ущерб царя».

Но если бы Ахашверош был разумен или если бы кто-то другой предложил ему 11000 сребренников (т.е. больше, чем Аман), указ никогда не был бы принят. Точно так же, если бы Аман не был таким мстительным, или кто-то убедил бы его не реагировать на отказ Мордехая поклониться, или если бы Мордехай не разозлил Амана своим поведением, – любой из этих сценариев помешал бы принятию указа.

ובאמת הרי זה ענין אחד: מצד הגוף - צועק הגוי שאינו יכול לסבול מציאות הגוף של היהודי, כיון שזהו "תל בתוך שדהו"; ומצד הנשמה, שהיא "חלק אלקה ממעל ממש", ולכן, "וירד ה' על הר סיני... וידבר אלקים את כל הדברים האלה לאמר"¹⁴, עד סוף כל הדורות - נעשה אצלו חלל ריק, "חריץ".

וזהו תוכן דברי הגמרא - "משל דאחשוורוש והמן למה הדבר דומה, לשני בני אדם לאחד היה לו תל בתוך שדהו ולאחד היה לו חריץ בתוך שדהו וכו'":

כאשר רוצים להתבונן ולהבין את פרשת הדברים של אחשוורוש והמן, יכולים לחשוב, שכל זה אירע בגלל שהמן הרשע קינא במרדכי, ולכן רצה לשחד את אחשוורוש ב"עשרת אלפים ככר כסף", וכיון ש"אחשוורוש מלך טיפש היה"¹⁵, הסכים לכך, מפני שלא הבין מעצמו (מה) שאסתר הסבירה לו אחר כך, ש"אין הצר שוה בנזק המלך".

אבל אילו אחשוורוש היה חכם, או אם מישהו אחר היה מציע לאחשוורוש סכום גדול יותר, לא עשרת אלפים אלא אחד עשר אלף, וכן בנוגע להמן אילו לא היה רשע כל כך, או אם מישהו היה משקה אותו לשוכרה יום אחד לפני זה כדי שלא יקח ללב ש"מרדכי לא יכרע ולא ישתחוה", וכן בנוגע למרדכי, אילו לא היה מרגיז את המן, אזי לא הייתה באה כל הגזירה.

Настоящая причина - ненависть и ревность

Однако Талмуд отвергает эти допущения, считая их заблуждением. События Пурима поражают своей естественностью, но истина заключалась в том, что Ахашверош и Аман «подобны двум людям, у одного из которых посреди поля холм, а у другого на поле расщелина»..

ובכן, הגמרא שוללת סברה זו, ואומרת שזו טעות. המאורעות הנ"ל הם הלבושים בטבע, אבל כשרוצים לדעת את אמיתית הענין - הנה "משל דאחשורוש והמן למה הדבר דומה, לשני בני אדם, לאחד היה לו תל בתוך שדהו, ולאחד היה לו חריץ בתוך שדהו".

В. Борьба с антисемитизмом

Ребе

Что мы должны делать?

Если Ахашверош и Аман подобны «владельцу холма» и «владельцу расщелины», то что нам с этого?

Предположим, что нужно пойти к такому человеку, как Ахашверош, и попытаться убедить его отменить указ. Но ведь он хочет избавиться от еврейского народа. Чем же тогда помогут наши попытки повлиять на него?

Молитва и естественные усилия

Отмена указа стала возможной благодаря установлению Мордехаем дня поста. Он собрал 22 000 детей для изучения Торы и молитвы, «пока их вопль не достиг небес, и Б-г не услышал их... словно стадо коз и овец... в этот момент Б-г взял подписанные Им указы и разорвал их», как об этом повествует Мидраш.

Кроме того, события Пурима требовали естественных действий. Поэтому Эстер облачилась в царские одежды и пришла к Ахашверошу, чтоб устроить пир для него, куда был приглашен и Аман. В конечном итоге ей удалось таким образом отменить указ естественным путем.

אמנם, כיון שאחשוורוש והמן הם כמו "בעל התל" ו"בעל החריץ" - מה היא אפוא העצה לזה?

ללכת אל אחשוורוש ולהשתדל לפעול עליו שיבטל את הגזירה - הרי זה עתה נתבאר המשל של "בעל התל" בנוגע לאחשוורוש, שהוא בעצמו רוצה להיפטר מבני ישראל, ואם כן, מה תועיל ההשתדלות אצל אחשוורוש!?

ובכן: ביטול הגזירה היה על ידי זה שמרדכי גזר תענית, וקיבץ עשרים ושניים אלף תינוקות של בית רבן שלמדו תורה והתפללו, "עד שעלתה שוועתם למרום ושמע הקב"ה קול בכייתם. . קול גדול. . כגדיים וטלאים. . באותה שעה נטל הקב"ה אותן אגרות שגזר עליהם שהיו חתומות בחותם של טיט וקרעם כו" (כמסופר במדרש¹⁷);

ונוסף לזה, כיון שיש צורך בפעולה בדרך הטבע, "בכל אשר תעשה" - הוצרכה אסתר ללבוש מלכות ולילך לדבר עם אחשוורוש ("בעל התל"), ולערוך משתה, שעל ידי זה "קנאתו במלך קנאתו בשרים"¹⁸, ועד שבטלה את הגזירה גם בדרך הטבע.

(17) אסתר' ספ"ט.
(18) מגילה טו, ב.

И салону красоты не справиться...

Об этом говорит поведение Эстер. Когда требовалось завоевать расположение Ахашвероша, хотя Эстер не звали к царю уже тридцать дней, казалось бы, первое, что ей следовало сделать, – это заняться своим внешним видом. Ей нужно было сделать всевозможное, чтобы понравиться царю, ведь «на чудо не полагаются».

Что же сделала Эстер? Она позвала старого раввина... Она сказала раввину, что, поскольку необходимо вести себя естественно, он должен «собрать всех евреев и поститься... три дня». Не только Мордехай должен поститься (что не новость), но и все евреи, млад и стар, и даже она сама. Эстер нужно было хорошо выглядеть, чтобы понравиться Ахашвершю, но она сказала, что побеспокоится об этом непосредственно перед тем, как войти в царские покои. И она постилась вместе со своими помощницами.

«Я пойду к царю вопреки порядку» – «пойду, жертвуя собой, и именно это гарантирует мой успех. А даже если и нет, это ничего не изменит, потому что еврей должен выполнять свои обязательства, а успех в руках Б-га.

ענין זה מודגש באופן ההנהגה של אסתר¹⁹:

לכאורה: כאשר אסתר צריכה לשאת חן וחסד בעיני אחשוורוש, כך שלמרות ש"אני לא נקראתי לבוא אל המלך זה שלושים יום"²⁰, יושיט לה המלך את שרביט הזהב - הנה לכל לראש הייתה צריכה ללכת ל"מכון יופי", להתלבש ולהתייפות, ולעשות כל מה שצריך כדי לשאת חן וחסד, שהרי "אין סומכין על הנס".

ומה עשתה אסתר? - שלחה לקרוא לרב זקן... ואמרה לו: כיון שצריך לעשות פעולה "בדרך הטבע" - הנה "לך כנוס את כל היהודים וצומו עלי. . שלשת ימים"²¹; לא די שאתה תצום לבדך - זה לא "קונץ"... אלא כל היהודים, מראשם ועד סופם, גם הילדים, ו"גם אני" - שצריכה אני לשאת חן וחסד לפני אחשוורוש - הנה לזה אדאג סמוך לכניסתי אל המלך, אבל התחלת הפעולה בזה היא - "גם אני ונערותי אצום כן"²¹.

"ובכן אבוא אל המלך אשר לא כדת"²¹ - כך הולכת אני מתוך מסירות נפש, ולכן יודעת אני שאצליח; וגם אם לאו - אין זה נוגע, שכן, יהודי צריך לעשות מה שמוטל עליו על פי תורה, וההצלחה תלויה בברכת ה'.

И вопрос в том, чем руководствуется Эстер, идя к царю – делает ли она это, полагаясь на «силу и мощь своей руки» или она делает это, «исполняя указания Мордехая»? Когда она после трехдневного поста идет к царю, мы знаем, что «Эстер исполняет указание Мордехая». Таким образом ей удастся сформировать духовный сосуд, который наполняется благословением Б-га.

וזהו ה"בחינה" בנוגע להליכת אסתר אל המלך - אם היא עושה זאת בגלל שסומכת על "כחי ועוצם ידי", או בגלל ש"את מאמר מרדכי אסתר עושה"²²: כאשר ההכנה להליכה אל המלך היא באופן ש"גם אני ונערוטי אצום כן" - אזי יודעים ש"את מאמר מרדכי אסתר עושה", ואז מצליחה לעשות את הכלי - "בכל אשר תעשה" - שבו תשרה ברכת ה', "וברכך ה' אלקיך".

Г. Евреи и другие народы

Пророки - «Не полагайтесь на народы мира!»

Первоисточник 5 ושע, 14:4

Ассирия не будет спасать нас, и не будем ездить верхом на конях, и не будем больше называть Б-гом своим изделие рук наших, ибо лишь в Тебе найдет сирота милосердие.

אֲשׁוּר לֹא יוֹשִׁיעֵנו, עַל סוֹס לֹא
נִרְכָּב, וְלֹא נֹאמַר עוֹד אֱלֹהֵינוּ
לְמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ.

Ребе

В Танахе говорится: «Ассирия не будет спасать нас» - т.е. мы перестанем просить помощи в виде людей у Ассирии и Египта. И «не будем ездить верхом на конях» - т.е. перестанем ждать поставок лошадей со стороны Египта. Они не только не будут источником спасения, наоборот: в стихе Египет назван «опорой и тростью надломленной», которая не способна удержать и «пронзает ладонь всякого, кто опирается на нее».

התורה אומרת ש"אשור לא יושיענו (לא נבקש עוד עזרת אדם, לא מאשור ולא ממצרים) על סוס לא נרכב"¹ (זו היא עזרת מצרים שהיו שולחים להם סוסים, כמו שאמרו לישעיה² - לא כי על סוס ננוס גו'), ולא זו בלבד שלא תבוא מהם ישועה, אלא אדרבה - כמו שכתוב בנוגע למצרים, שלהיותם "משענת קנה"³ "קנה רצוף"⁴, כקנה זה שה'אזי רץ ואינו סומך את הנשען עליו⁵, אזי "בהשענם⁶ עליך תשבר והעמד להם כל מתנים" (מאחר שתשבר, יצטרכו לחזק את מתניהם ולעמוד עליהם).

(4) ישעי' מב, ג.
(5) פרש"י יחזקאל שם.
(6) יחזקאל שם, ז (ובפרש"י).

(1) הושע יד, ד (ובפרש"י).
(2) ישעי' ל, טז.
(3) יחזקאל כט, ו.

Пророки - Мирные союзы с народами

Первоисточник 6 Ирмияу, 29:4-7

Так сказал Г-сподь воинств, Б-г Израиля, всем изгнанникам, которых Я изгнал из Иерусалима в Вавилон: Стройте дома и селитесь в них, сажайте сады и ешьте плоды их. Берите (себе) жен и рождайте сыновей и дочерей, и берите жен сыновьям вашим, и дочерей своих выдавайте замуж, и пусть рожают они сыновей и дочерей, и размножайтесь там, а не убавляйтесь. И просите мира (для) того города, в который Я изгнал вас, и молитесь за него Г-споду, ибо при его благополучии и вы будете благополучны.

כֹּה אָמַר ה' צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לְכֹל הַגּוֹלָה אֲשֶׁר הִגְלִיתִי מִירוּשָׁלַיִם בְּכֹלָהּ. בְּנוּ בָתִּים וְשִׁבוּ וְנִטְעוּ גִּנּוֹת וְאָכְלוּ אֶת פְּרִיָן. קַחוּ נָשִׁים וְהוֹלִידוּ בָנִים וּבָנוֹת וְקַחוּ לְבָנֵיכֶם נָשִׁים וְאֶת בְּנוֹתֵיכֶם תְּנוּ לְאִנָּשִׁים וְתִלְדְּנָה בָנִים וּבָנוֹת וּרְבוּ שָׁם וְאַל תִּמְעָטוּ. וְדַרְשׁוּ אֶת שְׁלוֹם הָעִיר אֲשֶׁר הִגְלִיתִי אֶתְכֶם שָׁמָּה וְהִתְפַּלְלוּ בְעֵדָה אֵל ה' כִּי בְשָׁלוֹמָה יִהְיֶה לָכֶם שְׁלוֹם.

Первоисточник 7 Ирмияу, 27:12-13

И Цидкияу, царю Иудеи, говорил я все те же слова, сказав: преклоните шею вашу под ярмо царя Вавилона и служите ему и народу его, и живите. Зачем умирать вам, тебе и народу твоему, от меча, голода и мора, как изрек Г-сподь о народе, который не будет служить царю Вавилона?

וְאֵל צִדְקִיָּה מֶלֶךְ יְהוּדָה דִּבַּרְתִּי כְּכֹל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה לְאָמֹר הֲבִיאוּ אֶת צְוָאֲרֵיכֶם בְּעַל מֶלֶךְ בְּכָל יְעַבְדוּ אֹתוֹ וְעִמּוֹ וְחִיו. לְמָה תִּמּוֹתוּ אִתָּה וְעִמָּךְ בְּחָרֵב בְּרָעַב וּבְדָבָר כְּאֲשֶׁר דִּבַּר ה' אֵל הַגּוֹי אֲשֶׁר לֹא יַעֲבֹד אֶת מֶלֶךְ בָּבֶל.

>> The Rebbe

С другой стороны, пророк Ирмияу наставлял: «И просите мира (для) того города, в который Я изгнал вас, и молитесь за него Г-споду, ибо при его благополучии и вы будете благополучны». Он также поручил отправить гонцов для заключения мира с царем Вавилонии Навуходоносором и уплаты требуемой им дани. Хотя фараон был не менее нечестив, чем ассирийский царь, его называют «тростью надломленной». С Навуходоносором же евреям было велено заключить мир, чтобы гарантировать будущее Храма и царствование царя Цидкияу.

ולאידך מציינו- שירמיה אמר "ודרשו את שלום העיר גו' והתפללו בעדה כי בשלומה יהיה לכם שלום" וכן צוה⁸ לשלוח שלוחים לעשות שלום עם גוי - נבוכדנצר מלך בבל, וליתן לו המסים שדורש, וכו' וכו', והיינו, שאף על פי שרשעותו לא היתה פחותה ממלך אשור, הנה פרעה מלך מצרים יהיה "משענת קנה" (רצוץ), ואילו נבוכדנצר מלך בבל, צריכים לעשות עמו שלום, שלום שיבטיח את קיומו של בית המקדש ומלכותו של צדקיהו וכו' וכו'.

Так было во времена Первого Храма, так было во времена Второго Храма, и таков подход истинных еврейских лидеров, которые заботились о еврейском народе, как об отдельных индивидуумах, так и об общине в целом, на протяжении всех поколений.

С одной стороны, они предостерегали не полагаться на благосклонность окружающих нас народов, ведь это была бы ложная надежда, в которой нет помощи, а, возможно, скрыт вред. В то же время мы видим, что они прикладывали усилия в попытке оказать влияние на иноплеменников. Иногда даже отдавали за себя выкуп, облагая налогом не только богатых своих единоверцев, но даже бедных и мудрецов Торы.

ועל דרך שמצינו בזמן בית המקדש הראשון, כן היה גם בזמן בית המקדש השני, וכן היה גם במשך כל הדורות, באופן היחס של גדולי ישראל האמיתיים, שהקיום היהודי, הן של היחיד והן של הרבים, היה יקר להם -

שמחד גיסא מצינו שהזהירו שלא לסמוך על חסד לאומים, כיון שזוהי תקות כזב שלא תצמח ממנה תועלת, והלוואי שלא תזיק; וביחד עם זה מצינו שעסקו בהשתדלות לפעול על אינם-יהודים גם על ידי תשלום ממון, ועד שבשביל זה הטילו מסים על בני ישראל, לא רק על עשירים, אלא גם על עניים ותלמידי חכמים, כדי שיהיה כסף לפעול על אינו-יהודי שיעזור לבני ישראל, למרות שאינם אלא "משענת קנה רצוף".

משיחת חג הפורים, ה'תשכ"ה,

הנחה בלתי מוגה

תורת מנחם חלק מ"ג עמ' 35